

Legea Nr. 682

din 19 decembrie 2002

privind protectia martorilor

Publicat in Monitorul Oficial, Partea I, Nr. 964 din 28 decembrie 2002

CAPITOLUL I

Dispozitii generale

Art. 1. - Prezenta lege reglementeaza asigurarea protectiei si asistentei martorilor a caror viata, integritate corporala sau libertate este amenintata ca urmare a detinerii de catre acestia a unor informatii ori date cu privire la savarsirea unor infractiuni grave, pe care le-au furnizat sau au fost de acord sa le furnizeze organelor judiciare si care au un rol determinant in descoperirea infractorilor si in solutionarea unor cauze.

Art. 2. - In prezenta lege termenii si expresiile de mai jos au urmatorul inteles:

a) martorul este persoana care se afla in una dintre urmatoarele situatii:

1. are calitatea de martor, potrivit Codului de procedura penala, si prin declaratiile sale furnizeaza informatii si date cu caracter determinant in aflarea adevarului cu privire la infractiuni grave sau care contribuie la prevenirea producerii ori la recuperarea unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin savarsirea unor astfel de infractiuni;

2. fara a avea o calitate procesuala in cauza, prin informatii si date cu caracter determinant contribuie la aflarea adevarului in cauze privind infractiuni grave sau la prevenirea producerii unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin savarsirea unor astfel de infractiuni ori la recuperarea acestora; in aceasta categorie este inclusa si persoana care are calitatea de inculpat intr-o alta cauza;

3. se afla in cursul executarii unei pedepse privative de libertate si, prin informatiile si datele cu caracter determinant pe care le furnizeaza, contribuie la aflarea adevarului in cauze privind infractiuni grave sau la prevenirea producerii, ori la recuperarea unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin savarsirea unor astfel de infractiuni;

b) starea de pericol este situatia in care se afla martorul, in sensul prevazut la lit. a), membrii familiei sale ori persoanele apropiate acestuia, a caror viata, integritate corporala sau libertate este amenintata, ca urmare a informatiilor si datelor furnizate ori pe care a fost de acord sa le furnizeze organelor judiciare sau a declaratiilor sale;

c) martorul protejat este martorul, membrii familiei sale si persoanele apropiate acestuia incluse in Programul de protectie a martorilor, conform prevederilor prezentei legi;

d) membrii de familie ai martorului protejat sunt sotul sau sotia, parintii si copiii acestuia;

e) persoana apropiata martorului protejat este persoana de care respectivul martor este legat prin puternice legaturi afective;

f) programul de protectie a martorilor, denumit in continuare Program, reprezinta activitatile specifice desfasurate de Oficiul National pentru Protectia Martorilor prevazut la art. 3, cu sprijinul autoritatilor administratiei publice centrale si locale, in scopul apararii vietii, integritatii corporale si sanatatii persoanelor care au dobandit calitatea de martori protejati, in conditiile prevazute de prezenta lege;

g) masurile urgente sunt activitatile specifice temporare care pot fi desfasurate de unitatea de politie care cerceteaza cauza sau, dupa caz, de organul care administreaza locul de detinere, de indata ce constata starea de pericol la care este expus martorul;

h) infractiunea grava este infractiunea care face parte din una dintre urmatoarele categorii: infractiunile contra pacii si omenirii, infractiunile contra sigurantei statului sau contra sigurantei nationale, terorismul, omorul, omorul calificat, omorul deosebit de grav, infractiunile privind traficul de droguri si traficul de persoane, spalarea banilor, falsificarea de monede sau de alte valori, infractiunile privitoare la nerespectarea regimului armelor si munitiilor, infractiunile privitoare la regimul materialelor nucleare sau al altor materii radioactive, infractiunile de coruptie, infractiunile contra patrimoniului care au produs consecinte deosebit de grave, precum si orice alta infractiune pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii al carei minim special este de cel putin 10 ani sau mai mare;

i) protocolul de protectie reprezinta intelegerea confidentiala intre Oficiul National pentru Protectia Martorilor si martorul protejat privind protectia si asistenta care trebuie acordate martorului protejat, obligatiile acestora, precum si situatiile in care protectia si asistenta inceteaza;

j) schema de sprijin cuprinde ansamblul masurilor de protectie si asistenta luate cu privire la fiecare martor protejat;

k) prejudiciul deosebit este orice prejudiciu cauzat prin infractiune, care depaseste echivalentul in lei a 50.000 euro;

l) grupul sau organizatia criminala reprezinta grupul structurat, alcatuit din trei sau mai multe persoane, care exista de o anumita perioada si actioneaza in intelegere, in scopul savarsirii uneia sau mai multor infractiuni grave, pentru a obtine, direct sau indirect, un avantaj financiar sau de alta natura.

CAPITOLUL II

Programul de protectie a martorilor

Art. 3 - (1) In cadrul Ministerului de Interne si in subordinea Inspectoratului General al Politiei Romane se infiinteaza Oficiul National pentru Protectia Martorilor, denumit in continuare O.N.P.M., la nivel de directie.

(2) O.N.P.M. are urmatoarele atributii:

a) primeste propunerile de includere in Program si ordonanta, respectiv incheierea, prevazute la art. 8, dupa caz;

b) ia toate masurile necesare in vederea includerii Programului si urmareste realizarea acestuia in cele mai bune conditii;

c) desemneaza o persoana de legatura intre martorul protejat si O.N.P.M., precum si o alta persoana nominalizata in Protocolul de protectie, care sa asigure aceasta legatura in situatii critice;

d) incheie Protocolul de protectie cu fiecare martor protejat si intocmeste si include schema de sprijin a acestuia;

e) organizeaza o baza de date proprie, in care include, stocheaza si prelucreaza propunerile de includere in Program;

f) asigura confidentialitatea deplina a informatiilor si datelor gestionate;

g) gestioneaza, cu aprobarea ministrului de interne, fondurile banesti necesare includerii Programului primite de la bugetul de stat, precum si din programele de finantare externa.

(3) Fondurile banesti necesare pentru includerea Programului vor fi incluse intr-un capitol distinct al bugetului Ministerului de Interne, cu denumirea "Fonduri pentru Programul de protectie a martorilor".

Art. 4. - (1) Includerea unei persoane in Program se poate realiza numai daca sunt indeplinite cumulativ urmatoarele conditii:

a) persoana are calitatea prevazuta la art. 2 lit. a), d) sau e);

b) persoana se afla in stare de pericol, in sensul art. 2 lit. b);

c) exista o propunere motivata din partea organelor abilitate.

(2) Poate fi inclusa in Program o persoana care are, intr-o alta cauza, calitatea de:

a) organizator ori conducator de grup sau organizatie criminala;

b) instigator ori autor al infractiunii de omor, omor calificat sau omor deosebit de grav.

Art. 5. - Organul de cercetare penala, in faza urmaririi penale, si procurorul, in faza judecatii, pot solicita procurorului, respectiv instantei, includerea in Program a unui martor, a unui membru de familie al acestuia sau a unei persoane apropiate, dupa caz, formuland propuneri motivate in acest sens.

Art. 6. - (1) Propunerea de includere in Program trebuie sa cuprinda:

a) informatiile referitoare la cauza penala respectiva;

b) datele personale ale martorului;

c) datele si informatiile furnizate de martor, precum si caracterul determinant al acestora in aflarea adevarului;

d) circumstantele in care martorul a intrat in posesia datelor si a informatiilor furnizate sau pe care le va furniza;

e) orice elemente care pot evidentia starea de pericol in care se afla martorul;

f) estimarea posibilitatilor de recuperare a prejudiciului cauzat prin infractiune;

g) persoanele care au cunostinta despre datele si informatiile detinute de martor si despre faptul ca acesta le-a furnizat organelor judiciare sau ca are intentia de a le furniza;

h) o evaluare a profilului psihologic al martorului si al celorlalte persoane propuse a fi incluse in Program;

i) riscul pe care martorul si celelalte persoane pentru care se solicita includerea in Program il prezinta pentru comunitatea in care urmeaza sa fie relocati;

j) date referitoare la situatia financiara a martorului;

k) orice alte date care prezinta relevanta pentru evaluarea situatiei martorului si pentru includerea acestuia in Program.

(2) Propunerea de includere in Program trebuie sa fie insotita de acordul scris al persoanei pentru care se cere includerea in Program, precum si de o evaluare realizata de O.N.P.M. cu privire la posibilitatea includerii in Program a persoanei in cauza.

Art. 7. - Procurorul sau instanta, dupa caz, se va pronunta in cel mai scurt timp, dar nu mai tarziu de 5 zile de la primirea propunerii, prin ordonanta, respectiv incheiere, asupra propunerii de includere in Program.

Art. 8. - (1) In cazul in care este de acord cu propunerea, procurorul sau instanta va comunica O.N.P.M. ordonanta, respectiv incheierea de includere a persoanei respective in Program, iar O.N.P.M. va lua toate masurile necesare in vederea elaborarii si implementarii schemei de sprijin.

(2) Daca in cursul urmaririi penale sau al judecatii au intervenit elemente noi fata de cele cuprinse in propunerea initiala, se poate formula o noua propunere de includere in Program.

Art. 9. - (1) In termen de 7 zile de la data emiterii ordonantei sau a incheierii de includere in Program O.N.P.M. incheie in scris un protocol de protectie cu fiecare martor, membru de familie sau persoana apropiata martorului pentru care s-a dispus includerea in Program.

(2) Persoanele prevazute la alin. (1) dobandesc calitatea de martor protejat in momentul semnarii Protocolului de protectie.

(3) Protocolul de protectie se semneaza, in cazul in care persoanele prevazute la alin. (1) sunt minori, de reprezentantii legali ai acestora. Daca semnarea Protocolului de protectie de catre reprezentantul legal nu poate fi facuta sau daca semnarea de catre aceasta persoana contravine intereselor minorului ori daca reprezentantul legal refuza sa semneze, desi procurorul sau, dupa caz, instanta considera ca includerea in Program este in interesul minorului,

Protocolul de protectie va fi semnat personal de catre minor, cu aprobarea prealabila a procurorului sau, dupa caz, a instantei.

(4) In termen de 3 zile de la data incheierii Protocolului de protectie O.N.P.M. va comunica procurorului sau, dupa caz, instantei faptul ca a inceput includerea Programului.

Art. 10. - Protocolul de protectie cuprinde:

- a) obligatiile martorului protejat;
- b) obligatiile O.N.P.M.;
- c) persoanele de legatura desemnate si conditiile in care acestea isi desfasoara activitatea;
- d) situatiile in care protectia si asistenta inceteaza.

Art. 11. - Martorul protejat are, in principal, urmatoarele obligatii:

- a) sa furnizeze informatiile si datele pe care le detine, cu caracter determinant in aflarea adevarului in cauza;
- b) sa se conformeze masurilor stabilite in schema de sprijin;
- c) sa se abtina de la orice activitate care l-ar putea pune in pericol sau care ar putea compromite punerea in aplicare a Programului;
- d) sa nu contacteze nici o persoana cunoscuta sau persoane din medii infractionale, in cazul luarii masurilor de protectie prevazute la art. 12 alin. (2) lit. e) - h) si a masurilor de asistenta prevazute la art. 12 alin. (3);
- e) sa informeze imediat O.N.P.M. cu privire la orice schimbare aparuta in viata personala si in activitatile pe care le desfasoara in perioada aplicarii Programului, precum si in cazul intrarii involuntare in contact cu persoanele prevazute la lit. d).

Art. 12. - (1) O.N.P.M. are obligatia de a intocmi o schema de sprijin pentru fiecare martor protejat, care sa cuprinda masuri de protectie si asistenta, precum si obligatia de a le implementa.

(2) Masurile de protectie ce pot fi prevazute, singure sau cumulat, in cadrul schemei de sprijin sunt:

- a) protectia datelor de identitate a martorului protejat;
- b) protectia declaratiei acestuia;
- c) ascultarea martorului protejat de catre organele judiciare, sub o alta identitate decat cea reala sau prin modalitati speciale de distorsionare a imaginii si vocii;
- d) protectia martorului aflat in stare de retinere, arestare preventiva sau in executarea unei pedepse privative de libertate, in colaborare cu organele care administreaza locurile de detinere;

e) masuri sporite de siguranta la domiciliu, precum si de protejare a deplasarii martorului la si de la organele judiciare;

f) schimbarea domiciliului;

g) schimbarea identitatii;

h) schimbarea infatisarii.

(3) Masurile de asistenta ce pot fi prevazute, dupa caz, in cadrul schemei de sprijin sunt:

a) reinsertia in alt mediu social;

b) recalificarea profesionala;

c) schimbarea sau asigurarea locului de munca;

d) asigurarea unui venit pana la gasirea unui loc de munca.

Art. 13. - (1) Martorul protejat tine legatura cu O.N.P.M. printr-o persoana de legatura desemnata de catre acesta, conform conditiilor stipulate in Protocolul de protectie.

(2) Daca martorul protejat constata ca exista posibilitatea deconspirarii domiciliului sau a identitatii sale din cauza neindeplinirii ori indeplinirii defectuoase a atributiilor persoanei de legatura, are posibilitatea de a contacta o alta persoana nominalizata in Protocolul de protectie pentru situatiile prevazute la art. 3 alin. (2) lit. c).

Art. 14. - (1) Protectia si asistenta acordate martorului aflat in stare de pericol si martorului protejat sunt asigurate, in conditiile prezentei legi, de unitatile de politie, respectiv de O.N.P.M.

(2) Protectia si asistenta martorului aflat in stare de pericol si ale martorului protejat, daca acestia executa o pedeapsa privativa de libertate, sunt asigurate, in conditiile prezentei legi, de organele care administreaza locurile de detinere sau, dupa caz, de O.N.P.M.

Art. 15. - (1) Fata de martorul aflat in stare de pericol, care necesita masuri imediate de protectie, se pot lua masuri urgente de catre unitatea de politie sau, dupa caz, de organul care administreaza locul de detinere, care trebuie comunicate in termen de 24 de ore procurorului.

(2) Masurile urgente se pot aplica pe o perioada determinata, pana la incetarea pericolului iminent ori pana la includerea in Program.

Art. 16. - (1) Documentele referitoare la includerea martorului in Program vor fi pastrate, in conditii de maxima siguranta, de catre O.N.P.M.

(2) Documentele care contin date despre identitatea reala a martorului vor putea fi introduse in dosarul penal numai dupa ce a disparut pericolul care a determinat includerea martorului in Program.

Art. 17. - (1) Programul inceteaza in una dintre urmatoarele situatii:

a) la cererea martorului protejat, exprimata in forma scrisa si transmisa catre O.N.P.M.;

- b) daca in cursul procesului penal martorul protejat depune marturie mincinoasa;
 - c) daca martorul protejat comite cu intentie o infractiune;
 - d) daca sunt probe sau indicii temeinice ca, ulterior includerii in Program, martorul protejat a aderat la un grup sau organizatie criminala;
 - e) daca martorul protejat nu respecta obligatiile asumate prin semnarea Protocolului de protectie sau daca a comunicat date false cu privire la orice aspect al situatiei sale;
 - f) daca viata, integritatea corporala sau libertatea martorului protejat nu mai este amenintata;
 - g) daca martorul protejat decedeaza.
- (2) Incetarea Programului se dispune de procuror prin ordonanta sau de catre instanta prin incheiere.

Art. 18. - (1) O.N.P.M. informeaza in scris procurorul sau instanta, dupa caz, despre existenta vreuneia dintre situatiile prevazute la art. 17.

(2) Procurorul, respectiv instanta, va analiza in cel mai scurt timp situatia intervenita si va comunica O.N.P.M. ordonanta sau incheierea prin care se dispune cu privire la incetarea sau continuarea Programului.

(3) In situatia prevazuta la art. 17 alin. (1) lit. g), incetarea Programului va opera din oficiu, la momentul primirii de catre procuror sau de catre instanta a comunicarii O.N.P.M., iar aplicarea Programului va continua pentru membrul de familie sau persoana apropiata martorului protejat decedat, incluse in Program.

CAPITOLUL III

Dispozitii finale

Art. 19. - Persoana care are calitatea de martor, in sensul art. 2 lit. a) pct. 1 si 2, si care a comis o infractiune grava, iar inaintea sau in timpul urmaririi penale ori al judecatii denunta sau faciliteaza identificarea si tragerea la raspundere penala a altor persoane care au savarsit astfel de infractiuni beneficiaza de reducerea la jumatate a limitelor pedepsei prevazute de lege.

Art. 20. - (1) Fapta de a divulga cu intentie identitatea reala, domiciliul ori resedinta martorului protejat, precum si alte informatii care pot duce la identificarea acestuia, daca sunt de natura sa puna in pericol viata, integritatea corporala sau sanatatea martorului protejat, se pedepseste cu inchisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Pedepsa este inchisoarea de la 5 la 10 ani daca:

a) fapta a fost savarsita de catre o persoana care a luat cunostinta de aceste date in exercitarea atributiilor sale de serviciu;

b) s-a cauzat martorului protejat o vatamare grava a integritatii corporale sau sanatatii. (3) Daca fapta a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este inchisoarea de la 15 la 25 de ani.

(4) Daca fapta prevazuta la alin. (2) lit. a) este savarsita din culpa, pedeapsa este inchisoarea de la 2 la 5 ani.

Art. 21. - Fapta martorului protejat, prevazuta la art. 2 lit. a), de a induce in eroare organul de urmarire penala sau instanta de judecata prin datele si informatiile prezentate se pedepseste cu inchisoare de la 5 la 10 ani.

Art. 22. - Guvernul Romaniei va prezenta Parlamentului rapoarte anuale cu privire la modul de indeplinire a Programului.

Art. 23. - Fondurile necesare pentru includerea Programului si a masurilor urgente se vor asigura anual din sumele alocate cu aceasta destinatie de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului de Interne, respectiv din programele de finantare externa.

Art. 24. - (1) Institutiile din sistemul sigurantei nationale, in situatiile in care acestea sunt implicate in actiunile de protectie a martorilor, vor conlucra cu Ministerul de Interne, Ministerul Justitiei si Ministerul Public pentru aplicarea prezentei legi.

(2) Institutiile publice prevazute la alin. (1) sunt autorizate sa coopereze direct cu structurile similare din alte state, precum si cu organisme internationale care au atributii in domeniul protectiei martorului, in conditiile respectarii conventiilor internationale la care Romania este parte.

Art. 25. - (1) Prezenta lege intra in vigoare la 30 de zile de la data publicarii ei in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

(2) In termen de 60 de zile de la data intrarii in vigoare a prezentei legi Ministerul de Interne si Ministerul Justitiei vor intocmi regulamentul pentru aplicarea dispozitiilor acesteia, care se aproba prin hotarare a Guvernului.

Aceasta lege a fost adoptata de Camera Deputatilor si de Senat in sedinta comuna din 9 decembrie 2002, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) si ale art. 76 alin. (2) din Constitutia Romaniei.